

Szerkesztőség, Hadórhivatal és Nyomda: Bulev Regele Ferdi-
nand (József Könyvesház) 2.
Telefon: 151. — Szigonyca:
Közönlv. Arad —: Az Aradi
Nyomda vállalat tulajdona ki-
adása és rotációs nyomása.
Majelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente
840, félévre 420, negyed-
évre 210, havonta 70 Lej.
Külföldre havonta 50 Lej.
Köbbség: — Egyes szám 3 Lej.
Vasárnap 5 Lej. — (Bucu-
testiben 50 bani felár.)
Tűrdetések tarifa szerint —

49-ik évfolyam, 129. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Vasárnap, 1933. június 11

A didergő Európa

Soha ilyen nyarat...! Ha nem tudnánk, hogy június van, októbernek néznék. Az északkeleti és délnyugati passzát szelek pont Közép-európát választották ki gigászi ringnek arra a meccsre, amit most fölöttünk vívnak és a londoni polgárt emiatt kerülgeti a hóguta, — az európai meg a rendes. Szinte meszerü hihetlenséggel hangzik, hogy Amerikában 42 fok Celsius a hőség és az érett kalászból össze-száradva, összeégve pereg ki a gabona. Mint-ha maga a természet is világgazdasági metó-dusokkal dolgozna: ime, megelőzi az árspekulációt, amely amugyis kazánokban fűti fel, vagy önti tengerbe a termés egy részét... ahe-lyett, hogy arányosan osztaná el hat világrész kontinensei között.

Határozottan megállapítható, hogy van valami fatális hasonlóság a jelenlegi időjárás és a világgazdasági helyzet között. Amit a me-teorológusok tudnak, azt a törvényt ugyanugy ismerik a közgazdászok is. Azt, hogy a termé-szet is, éppugy, mint a gazdasági élet, az erő-viszonyok kiegyensúlyozására törekszik. Ha a didergő Európa megkapná Amerika fölös hőmennyiségének egy negyedét, nekünk is jobb lenne, de nekik is. Ma százával pusztul-nak az emberek Kalifornia finomhomoku ten-geri-plázsain, a metropolisok köréngeteget kö-zött, csak azért, mert rossz a légköri viszonyok hőelosztódása. Ugyanakkor ugyancsak az em-berek milliói snylik az értékek elosztódásának katasztrófális bajait. A levegőben a passzát-szelek láthatatlan falai — a földön a várfalak ugyancsak láthatatlan barrikádjal akadályo-zák a kiegyenlítődes folyamatát. Hétfőn az egyik londoni földrajzi intézet nagytermében nyílik meg a glóbus legelső világgazdasági konferenciája: mintha a sors is figyelmeztetni kívánná a népek és nemzetek képviselőit, hogy térjenek vissza a reális földi létbe az elzárkó-zás és a retorzió világából. De még stílusosabb lenne, ha a tisztelteméltó kongresszus a greenwichi meteorológiai intézetben ülné ös-sze: hátha-hátha így könnyebben ráeszmélne-nek a világgazdasági problémák egyszerű és természetes megoldási módjára...?

Amint nem késhet a hideg és a meleg lég-retegek lassu kiegyenlítődesének folyamata, ugy nem várathat magára már soká a világ-gazdasági erőviszonyok normális elosztódásá-nak ideje sem. Hiszen ennek a gazdasági ab-normitásnak az árát sokkal több emberélettel kell megfizetnünk, mint az időjárás katasztró-fális szélsőségeit. S hovatovább lassan rámegy az egész világ. Anélkül, hogy aggodalmasko-dásokkal vesztegetnénk már jóelőre az időt, egyet előre le, kell szögeznünk: Isten mentse meg a világgazdasági konferenciát az egyes politikai érdekcsoportok szempontjainak vállá-lásától! Ez a londoni összesereglés az utolsó órában tett kísérlet arra, hogy a világgazda-sági élet aktív irányítói őszintén és tárgyilago-san megkísérelhessék visszaállítani a régi, normális viszonyokat. Ha azonban nem hoz a konferencia olyan határozott határozatokat, amelyek egyfelől az értékforgalom szabadsá-gát állítják vissza, másfelől egyszersminden-korra likvidálják az államok világháborús adósságait, hogy ugyanakkor egyformán szilárd alapon stabilizálják valamennyi állam fi-zetőeszközét, — ugy ez a világgazdaság szá-mára a menthetetlen csődöt, a szegényteljes hamis-bukást fogja eredményezni. És akkor nincs kizárva, hogy még irigykedve fogunk mindazokra visszagondolni, akiket egy-egy ir-galmas hóguta, vagy szívszélhűdés szállított át egy konszolidáltabb világba, mert a világ gaz-dasági erőinek agóniája, ez a lassu éhhalál

Anglia elégedetlen a német transzfer-moratórium miatt

Támadják a francia hadsereget — Londonban aggodalmaskodnak — Mussolini: a paktum a holnap biztonságát garantálja

Ausztria megszünteti a zsoldos hadsereget

Párisból jelentik: A világpolitika érdeklődésének homlokterében még mindig a négyha-talmi paktum létrejött parafálásának nagy-szabású eseménye áll, amely új platformot állítja egymás mellé Angliát, Németországot, Franciaországot és Olaszországot. A paktu-mot az egyes kormányok képviselőinek szig-nálása után az érdekelt államok parlamentjei kell még jóváhagyják és éppen ezért figye-lemre méltó az a hangulat, amely a francia kamarában fogadta a kormány előterjeszté-seit. A legújabb eseményekről az alábbi részle-tes távirat- és telefonjelentéseink számol-nak be:

A francia Kamarában Daladier miniszter-elnök két alkalommal kénytelen volt a bizalmi kérdést felvetni a költségvetési vita befejezése során. Az első alkalommal 406 szavazattal 185 ellenében, bizalmat szavaztak a kormány-nak. Az ülés újbóli megnyitása után Daladier a négyes paktum tárgyalásairól számolt be.

A Daladier kormányt a paktum ismerte-tése után a támadások egész sorozata érte és Daladier újból kénytelen volt a bizalmi kér-dést felvetni. Másodszor azonban a kormány kényegesen kevesebb szavazatot kapott és 347 szavazattal 242 szavazat ellenében nyilvánítot-tak bizalmat Daladiernak. A szavazás egy-szersmind azt is jelentette, hogy a parlament többsége helyesli a négyhatalmi paktumot is.

Érdekes beszédet mondott a paktumtár-gyalások során Herriot volt miniszterelnök, aki kijelentette, hogy a paktum „nem árt”, mert a francia kormánynak sikerült a paktum „mérlegfogait” kihuzni. Torres képviselő azt indítványozta, hogy a kormány csak akkor terjessze a paktumot ratifikálásra a törvény-hozási házak elé, ha a négyes szerződésben helyet foglalnak a kisantant államok és Len-gyelország is.

Fehérkönyv a négyhatalmi paktumról

Frossard demokrata párti képviselő köte-lességévé teszi a kormánynak, hogy olyan ak-ciót kezdeményezzen, amely megszüntesse azokat az okokat, amelyek egyes európai ál-lamokat nyugtalanítják. Azt kéri, hogy a francia kormány tegye lehetővé, hogy egyes országok jogosnak vélt követeléseit tárgyila-gos bizottságok felülvizsgálják.

Londoni jelentések szerint az angol kor-mány elhatározta, hogy a négyhatalmi paktu-mot és az azzal kapcsolatos eseményeket Fehér Könyv alakjában nyilvánosságra hozza. Az angol alsóházban különben szintén vita folyt a négyhatalmi paktumról és a szónokok többsége aggodalmukat nyilvánították. Si-mon külügyminiszter erre kijelentette, hogy a paktum ratifikálása nem jelent különösebb kö-telezettségeket Anglia számára.

— Az angol kormány — mondotta a kül-ügyminiszter — nem vállalt a locarno-i pak-

még sokkal szenvedésteljesebb, halálos gyöt-relmekkel kecsegtet.

Tanuljanak még idejében a közgazdászok az északkeleti és délnyugati passzát szelek

tumon tulmenő kötelezettségeket és a megállá-podás „Londonon túl” nem bír semmi jelentő-séggel.

Az angol nagykövet Rómában tisztelgő lá-togatást tett Mussolininél és kormánya üd-vözlötét tolmácsolta, a négyhatalmi paktum aláírása alkalmával. Mussolini kijelentette az angol követ előtt, hogy a paktum „a holnap biztonságát” garantálja.

Itt írjuk meg, hogy az angol sajtó általá-ban nyugtalanul fogadja a német moratórium hírért.

City-körökben a legnagyobb elégedetlen-séget az a tény kelti, hogy a moratórium kiterjed a Daves- és a Young-kölcsö-nökre is.

Ausztria áttér a milícia rendszerére

A Times harmadik vezércikke szerint Schacht nyilván azt hiszi, hogy a teljes fi-zettségtagadás megkönnyíti számára az al-kudozást az összes hitelezőkkel. Ez azonban súlyos tévedés. A Daves- és Young-kölcsö-ket könnyen ki lehetett volna vonni a morató-rium alól, aminek elmulasztása igen széren-csétlen benyomást keltett és ártott Németor-szág hitelének. Ha Németország tart még va-lamit a hitelezők jóvéleményére, tartózkodnia kell minden olyan lépéstől, amelynek alapiját kétségbe lehet vonni jóhízműségét.

A Daily Telegraph szerint Anglia német-orzági érdekeltsége 111,5 millió font körül jár, ebből 53 millió hosszú lejáratu kölcsön.

A Manchester Guardian bázeli különtudó-sítója érdekes részleteket közöl a Nemzetközi Fizetések Bankja igazgatóságának legutóbbi üléséről, amelyet pünkösdkor tartottak meg s amelyen, mint ismeretes, dr. Schacht, a Biro-dalmi Bank elnöke már jelezte, hogy Német-ország kénytelen lesz transzfermoratóriumot hirdetni. A tudósítás szerint Schacht dr. „az-zal a brutális fellépéssel igyekezett érvelését igazolni, amely híressé tette őt a hágai jóváté-teli konferencia alkalmával.”

Bécsből jelentik: Winkler alkancellár egyik beszédében azt a feltűnést keltő ki-jelentést tette, hogy Ausztria rövidesen meg-szünteti a zsoldos hadsereget és bevezeti a miliciát. Az alkancellár beszédében többek kö-zött a következőket mondotta:

— Ausztriának meg kell szüntetnie a je-lenlegi zsoldos hadsereg rendszerének fenntar-tását és át kell térnie a milícia rendszerére. Az erre vonatkozó tárgyalások igen kedvező ki-látással kecsegtetnek. Már a jövő évben meg-kezdjük a sorozásokat a hat havi katonai szol-gálat bevezetésére.

Az alkancellár ezután a választójogi tör-vény közüben álló reformjáról beszélt és be-jelentette, hogy a választói korhatárt 24. évre emelik fel.

konfliktusából és szüntessék be minél előbb az örök közgazdasági törvények és az emberi os-tobaság még zordonabb időket teremtő konfliktusait. (J.)

Arany mikrofonba mondott beszéddel nyitja meg az angol király hétfőn a világ legnagyobb értekezletét

Hétfőn délután nyílik meg a világgazdasági értekezlet, amelynél nagyobb még sohasem volt. Hatvanhat állam küldte el képviselőjét Londonba, köztük minisztereket, világhírű gazdasági és pénzügyi szakértőket és 150 diplomata is részt vesz a tanácskozásokon.

Minden delegációt egész vezérkar és a munkatársak tömege kísér. Azonkívül eljött a Népszövetség főtitkárságának közel másfélszáz tagja. Ehez hozzászámítva a nemzetközi sajtónak körülbelül 300 képviselőjét, könnyű kiszámítani, hogy a világgazdasági konferencia körülbelül kétezer embert fog mozgósítani.

A földtani intézet hatalmas új palotájában fog összeülni a világkonferencia. Maga György király nyitja meg rövid beszéddel, amelyet a rádió a világ minden tájékára közvetíteni fog. A király aranymikrofonba mondja beszédét, utána pedig Macdonald miniszterelnök mondja a megnyitó beszédet. A király beszéde nyolc percig fog tartani, Macdonaldé 15 percig.

A londoni világgazdasági konferenciára kijelölt francia delegáció ma elutazott Párisból. Paul Boncour külügyminisztert elfoglaltsága még otthon tartja. George Bonnet pénzügyminiszter elutazása előtt nyilatkozott a L'Intransigeant munkatársának, kijelentvén, hogy a francia delegáció avval az eltökélt szándékkal utazik Londonba, hogy teljes erővel közreműködjen a világ gazdasági bajainak orvoslásában. Tulzott reményekkel azonban nem szabad a konferencia eredményei elé nézni, mert az optimizmus könnyen csalódásokkal járhat. Ma már körülbelül az a helyzet, hogy az egész kérdés valótáproblémákon nyugszik, éppen ezért, amíg ezekre nézve a konferencia kielégítő megoldást nem talál, csak komplikálná a kérdések megoldását a hadiadósságok ügyének felvetése.

Globalöli a molyokat és a molyok petéit!

Képviselet és raktár „PHARMAG” Droq., engros, Braşov. 304

tatni... Három évig kerestem a pénzt, három hónap alatt eluszott.

— Hát ezért?

— Dehogyan ezért... Én csak nem értem a hugomat. Ő táncol. Én ápolok. Ő tudja, hogy milyen szép a zene... Én a zenét csak a szenvedők sóhajában hallom. Őt az élő pilóták érdeklik, engem egy halott. Ő cigarettázik, én virágot öntözök. Ő egész télen kint van a nagy olasz városokban, mindenféle plakátokon világít a neve, én itthon vagyok. Porto-Rosében, s írom a leveleket, amikor az apám diktálja: „erwartend Ihre gefl. Bestellung, reservieren wir Zimmer No 12, II. te Stock, links, am Meeresufer... Aztán jön a tavasz... felhívjuk homokkal a kertet... Triesztben hirdetésekkel adunk fel a Rudolf Mossénél... Felírre meszeljük a bejáratot... Akkor jön az első hajó... a második... a tizedikkel megérkezik az első nyaraló... A századikkal elutazik az utolsó... Ismét tél... Romana már valahol Palermóban táncol... És így élünk. Ez az az ellentét, kérem. Mit vacsorázik, Signor?... Akar halat?... Vagy valami bécsi húst?..

Romana robban közénk.

— Most már biztosan mindent tud... Hogy miért ez az egész ellentét? Amire olyan kíváncsi? Két testvér, látja, s két világot. Itt találkoznak minden nyáron, a porto-rosei villa virágos udvarán. Én egész életemen át cigarettázom... S ő csak öntözi a virágokat.

Tatjana-Romana nem érti ezt az egész korfui csodát. Nina nem érti a megbukott szintársulatot, a bécsi és berlini görölökkel, akik talán az ő pénzén utaztak haza.

Romana szöke. Nina barna.

Romana mondén. Nina konzervatív.

Romana a vágy. Nina a lemondás.

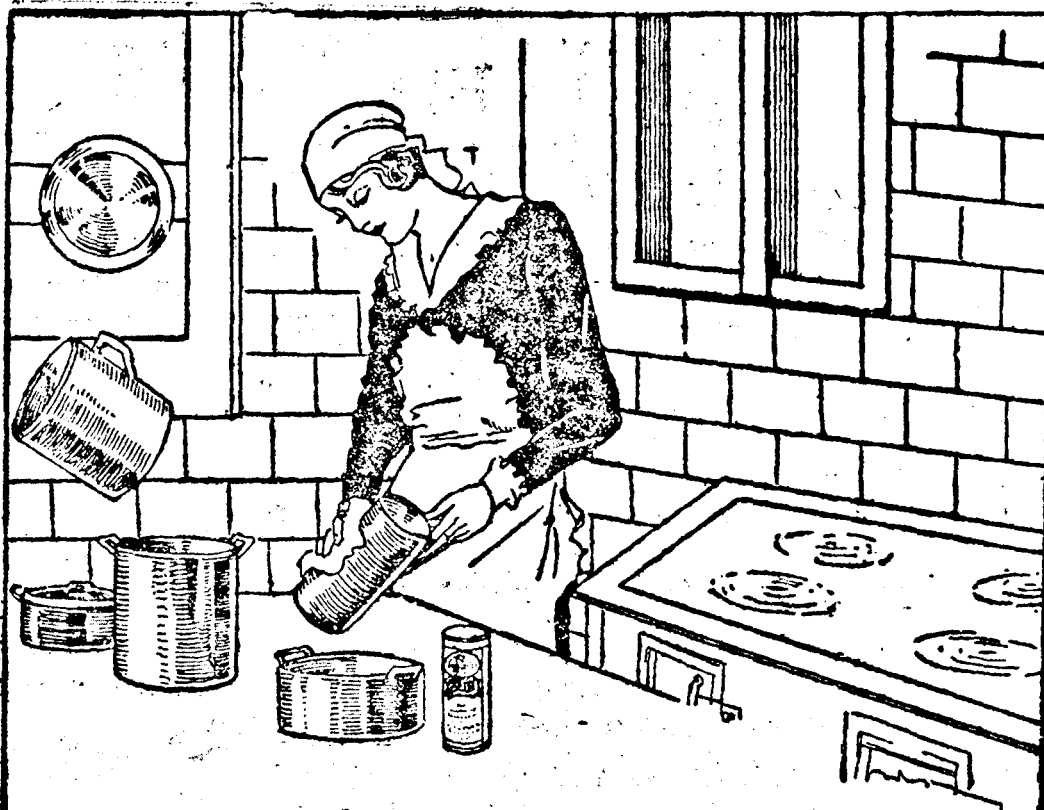
Romana a vér. Nina a dér.

Romana a sikoly. Nina a sóhaj.

Testvérek.

Az alkonyati bronzeső hullik a fejükre, a tenger ringatta őket.

S nekem nem maradt más, mint az egészséget lemosni. olasz lányokat, 1933-ban, amilyenek az élet szerkesztette őket.

A konyhában is csak

VIM használható!

Kevés VIM a nedves rongyra, gyenge dörzsölés — és máris úgy ragyog az edény, mintha új volna! Vas, alumínium, réz, zománc — minden ragyog a tisztaságtól. A VIM szagtalan és savtartalma sincs, tehát a konyha és minden edény legalkalmasabb tisztítószerel!

VIM

MINDENT TISZTÍT

Románia Moszkvába szállított kincseit állítólag visszahozták Iasiba

A milliárdos értékű kincsek fantasztikus története egy angol kapitány megvilágításában

Bucurestiből jelentik: A bucuresti-i lapok ismét felelevenítik Románia — a világháború alatt, közvetlenül az orosz forradalom kitörése előtt — Moszkvába szállított kincseinek történetét. Ennek az ügynek érdekes fordulatot adott az a könyv, amely néhány héttel ezelőtt jelent meg George Hill angol kapitány tollából. Hill kapitány azt állítja, hogy a Moszkvába szállított román kincseket ő visszahozta Iasiba és ebben a munkájában Boyle amerikai ezredes segítette. Az angol kapitány könyvében még azt is állítja, hogy sikeres közbelépésével elhárított egy orosz-román háborút.

Bucuresti újságírók úrra szövegetre hozzák a kincsek problémáját. A Banca Nationala egész vagyonát elvitték Moszkvába. Mária anyakirályné és az egész királyi család ékszereit és még egyéb kincseket: a híres „Closca cu pui”-t, a muzeumok legféltettebb értékeit, Grigorescu festményeit, Enescu kéziratait, a régi román metropolia gyémántjait, amelyeket évszázadokon keresztül megőriztek, még a török hódoltság korában is. A német okupáció hírére mentesítették és ezeket a kincseket a Romániával akkor szövetséges cári Oroszországba, de ezeket mind a mai napig nem kerültek vissza Romániába. Éppen ezért kellett óriási feltűnést az angol kapitány könyve, amely egy A. és egy O. kezdőbetűs úrra céloz, akivel a kincsek visszahozásakor tárgyalt.

Constantin Vaicoianu, a Nemzeti Bank egyik igazgatója adta az újságíróknak az alábbi felvilágosítást a kincsek sorsáról:

A Banca Nationala aranykészlete, amelyet 1917. februárjáig Moszkvába szállítottak, a következőket tartalmazta: több mint 3 millió aranylejt, 2140 lepecsételt kazettában és még 7 kazetta 7 millió lej értékben, amelyek Mária özvegy királyné ékszereit tartalmazták.

A második szállítmányt 1917. július 27-én vitték el és ez különböző állami pénzügyintézetek és a minisztériumok értékeiből állott 7 és félmilliárd lej értékben, 635 lepecsételt kazettában. Ezt a hatalmas összeget, amelyben a Nemzeti Banknak is volt egymilliárd leje, Capitanovici, a Nemzeti Bank igazgatója helyezte el a Kremlinben. — Capitanovici Moszkvában is maradt és magával hozta aztán annak a helyiségnek két kulcsát, ahol a kincseket elhelyezték.

CORSO-MOZGO mai és hétfői műsora!

Nevelő napok! Falrengető kacagás!

Falusi ártatlanság!

Lucie Englisch, Ralph A. Roberts.

A 3 órai előadás 10, 15, 20 lejes helyárakkal!

Ma d. e. 11 és fél órakor MATINÉ!

KÉMSZOLGALAT!

Willy Fritsch, Brigitte Helm hatalmas filmje

Jegy Lej 10.—, 15.—

Látogassa meg SINAIÁT

A KASZINÓ NYITVA.

Mindentéle szórakozások.

Szinház, hangos mozi, tánc.

A védők és az ügyész izgalmas vitája az Aradon letartóztatott vasgárdisták tárgyalásán

Kedre halasztották a bűnpör főtargyalását. — A „Halálosztag” kurtakéri szerepe a védő megvilágításában. — A megtámadott csendőrök érdekes nyilatkozata

Nagy érdeklődés nyilvánult meg az Arad megyében letartóztatott vasgárdista egyetemi hallgatók ügyének mára kitűzött törvényszéki főtargyalása iránt. Mint az *Aradi Közlöny* mai számban részletesen megírta, tizennégy bucaresti-i és egy aradei egyetemi hallgatót, valamint Dumitrescu bucaresti-i lelkészt letartóztatták izgatás, hatóság elleni erőszak és tiltott jelvények viselése címén. A vasgárdisták, akik horogkeresztes „Vasgárda — Halálosztag” felirású autóbusszon jártak be a megye községeit, Chier (Kurtakér) községben megtámadták és le akartak fegyverezni két csendőrt, akik igazolásra szólították fel őket. Az összegyűlt parasztság azonban a csendőrök védelmére kelt és véresre verte a diákokat, akiket az aradi ügyészségre szállítottak be.

Elővezetik a vádlottakat

A vasgárdisták ügyének tárgyalására nagyszámu közönség gyűlt egybe már a kora reggeli órákban a törvényszék folyosóján. Az érdeklődők tömegében néhány diáksapkás fiatalember is szerepelt. Reggel kilenc órakor megkezdődtek a tárgyalások a különböző szekciókban, azonban egyik helyen sem szerepelt a vasgárdisták ügye. Senkinek sem tudta hol és mikor lesz a tárgyalás. Közben az elnöki osztályon folyt a tanácskozás arról, melyik szekciónak osztják ki az érdekes ügyet. Fél tíz óra tájban ért véget a megbeszélés, amelynek alapján a vasgárdisták bűnpörét a második szekción Senciuc-Moldovan-tanácsa kapta, míg a vád képviselőjére Mandru Miklós ügyész kapott megbízatást. Az egyik termet kiürítették a tárgyalás céljaira és tíz órakor már megjelentek a vádlottak is, két szuronyos fegyőr kíséretében. Ekkorra már a védők is helyükön voltak: az aradi ügyvédi kamara négy ügyvédet bízott meg a védelemmel: Dante Gherman dr., Pausessti Miklós, Lepa Valér dr. és Vuia Tibor dr. A hallgatóság hamarosan zsúfolásig megtöltötte a termet és negyed tizenegy óra tájban bevonult a bíróság.

A bíróság bevonulása előtt a vádlott diákok védőikkel tanácskoztak és megállapodtak velük, hogy kérik a tárgyalásnak nétfőre való elhalasztását.

— Nem ettünk három napja, legteljebb még kibírunk kettőt — mondják a diákok, akik csütörtök óta éhségstrájkot folytatnak letartóztatásuk elleni tiltakozásul.

Nyomban a bíróság megjelenése után Dante Gherman dr. a védők nevében előterjeszté a kérelmet. Bejelenté, hogy megbízatást kapott a védelemre az ügyvédi kamarától, majd kéri a tárgyalásnak hétfőig való elhalasztását. Megállapítja, hogy a védőknek nem állott rendelkezésre az akták áttanulmányozására és így nem tudnak megfelelő módon

eleget tenni megbízatásuknak. Közvetlenül a tárgyalás előtt kapták kézhez az iratokat és a futólagos betekintés nem elegendő. Mandru Miklós ellenzi a tárgyalás elhalasztását. Az ügyész megállapítja, hogy a tanúk megjelennek a tárgyaláson és lehetséges, hogy hétfőn nem is jöhetnek Aradra, úgy, hogy újabb halasztás származna belőle. Az ügy különben is egyszerű, néhány perc elegendő ahhoz, hogy a védők tisztába jöjjenek vele.

Gherman dr.: A törvény biztosítja nekünk ezt a jogot, nem vehetitek el tőlünk.

Pausessti Miklós kijelenti, hogy a bíróság köteles eleget tenni a védelem kérésének, annál is inkább, mert két mentő tanút jelentenek be: Popescu Florian ternovai tanítót és Fratila György magyarádi „gazdát, akiknek beidézését kéri. Ezután ismét Gherman Dante dr. szólal fel, aki kéri a bíróságot, a halasztás

*Hisz kacsja furdik sekete főban,
Szántó József legelőjebb gyermekruhákban!*

SZANTÓ JOZSEF
Költőművész és speciális gyermekruhák üzlet!
Szinházal szemben.

Megalakul az aradi gázvédelmi bizottság

Kedden lesz az alakuló közgyűlés

Kedden délután tartja alakuló közgyűlést az aradi polgári gázvédelmi bizottság. Amint ismeretes, erre vonatkozólag a közigazgatási hatóságokhoz az elmúlt hetekben érkezett intézkedés a belügyminisztériumból. A bizottság tagjai, élükön Botoc Elek dr. polgármesterrel, dr. Cucu Vazul városi főorvos, Popovici Dávid városi főállatorvos, a katonaság részéről Theodorescu kapitány, a rendőrség részéről Moga Romulus dr. rendőrkezes, Muresan János városi főmérnök, Chera Flo-

mellett rendelje el a vádlottak szabadlábrahelyezését. Hivatkozik társadalmi állásukra, arra, hogy bejelentett lakásuk van és az ügy nem olyan súlyos, hogy szökésüktől kellene tartani.

— Mert mi történt? — felelte — egy kirándulás alkalmával dalokat énekeltek, ez pedig nem olyan súlyos, hogy a további fogvatartásuk szükséges lenne.

Gherman dr. azzal fejezte be beszédét, hogy maguk a védők is erkölcsi garanciát vállalnak azért, hogy a vasgárdisták megjelenjenek a tárgyaláson és kijelenti, hogy fogvatartásukra nincs törvényes alap, mert nem büntözök és nem csavargók.

Mandru ügyész tiltakozik a szabadlábrahelyezés gondolata ellen.

A közrend és közbiztonság érdekében szükségesnek tartja a vádlottak fogvatartását. Kijelenti, hogy nem is hallotta még, hogy hasonló esetben 24 vagy 48 órás elhalasztás miatt szabadlábrahelyezés történjen. Azon gyanújának ad kifejezést, hogy a védelem csak azért kért halasztást, hogy szabadlábrahelyezést is kérhessen. Felhívja a bíróság figyelmét arra a körülményre, hogyha a legközelebbi tárgyaláson a tanúk nem jelennek meg, újabb halasztás lesz, a diákok időközben hazautaznak s a közeljövőben nem tárgyalható le az ügy. Megállapítja, hogy a Marzescu-Mironescu törvénynek nem ez az intenciója.

Gherman dr.: Nem látok az aktákban olyan súlyos vádat, amely indokolta tenné a fogvatartást.

A védelem tanuinak kihallgatását és a tárgyalás elhalasztását rendelték el

A bíróság tanácskozássra vonul vissza. Rövid megbeszélés után hirdeti ki a döntést, amelyben helyt ad a halasztási kérelemnek és június 13-ikára, keddre tűzi ki a főtargyalást. Elrendeli a védelem által bejelentett tanúk beidézését és egyben elutasítja a szabadlábra helyezési kérelmet, azzal az indokollással, hogy a vádlottak nem laknak Aradon. Az elnök egyben utasította az egyik csendőrt, hogy a keddi tárgyalásra hozza magával Aradra a védelem tanuit, hogy a tárgyalást minden körülmények között megtarthassák.

A tárgyalás után alkalmunk volt beszélgetni azzal a két csendőrrel, akiket Chier (Kurtakér) megtámadtak a vasgárdisták. Edita János és Hatos Ágoston csendőrtisztok a következőket mondták el:

— Amikor megláttuk a csoportosulást, az autóbusszon érkezett idegeneket, igazolásra szólítottuk fel. A szemünkbe névtettek és azt mondták, jobb lesz, ha nem szólunk. Nem elégedtünk meg ezzel a válasszal s energikusan fel léptünk fel. Erre nekünk támadtak és el akarták venni fegyverünket. Egyikünk több lövést adott le a levegőbe, de ez sem használt. Végre odaszóltunk a körénk gyülekezett embereknek, jöjjenek segítségünkre. Ekkor támadtak meg a község lakosai a diákokat. Magatartásuk az egész idő alatt agresszív volt.

A csendőrök előadását megerősítik a tanuképpen beidézett kurtakéri parasztsok is, akik egyöntetűen azt mondják, hogy a vasgárdisták megtámadták és le akarták fegyverezni a csendőröket.

Bűnügy lett egy radnai szerelmes éjszakából

Furcsa történet, amely a radnai állomás várótermében kezdődött és az aradi büntetőbíró-ság előtt ér véget

Egy szerelmes éjszaka furcsa bűnügyi következményei foglalkoztatják az aradi igazságügyi hatóságokat. Az eset ugyan néhány héttel ezelőtt történt egy aradmegyei nagyközségben, de csak most, a bűnügyi vizsgálat befejezésével kerültek ki a részletek a szűkebb nyilvánosságra. A szerelmi történet hőse radnai vendéglős, míg a szenvedő fél egy tizenhét esztendő, feltűnően csinos temesvári leány, aki most energikusan követeli a radnai Don Juan szigorú megbüntetését.

A kis történet első felvonása a radnai állomás várótermében játszódott le. A milieu meglehetősen barátságos volt egy szerelmi regény számára, rosszul világított falusi vasúti váróterem, éjszaka, kinn pedig kellemetlen, esős hideg. A váróterem egyetlen vendége a tizenhétéves, feltűnően csinos leány volt. Szomorúan ült az egyik padon, még órákat kellett várnia, amíg a vonata bejut. A vendéglősnek feltűnt a leány, és megsajnálta, amikor látta, hogy egyedül, unatkozva ül a barátságos váróteremben. Beszélgetésbe eredt vele, szórakoztatta és csakhamar össze is barátkoztak. Ekkor azt ajánlotta a leánynak, ne töltsse az időt egyedül, padon ülve.

— Nézze, itt a közelben nagyszerű kis szálloda van, — javasolta — zárás után elviszem oda és nagyszerűen kipihenheti magát, amíg a vonata bejön. Kár itt egyedül üldögélni.

A leány szívesen fogadta, de a büfés energikus volt. Zárás után felkapta a leány csomagjait és határozott léptekkel a szálloda felé indult. A temesvári leány pedig engedett az erőszaknak.

A második felvonás már a szállodában zajlott le. És miután itt nem szerepeltek tanúk, az aktából lehet csupán megállapítani a furcsa kis történet folytatását. Egy bűnvádi feljelentésből, egy vallomásból és — egy orvosi bizonyítványból.

A feljelentésben a leány elmondja, hogy a vendéglős őt elhelyezte az egyik szobában, bement vele együtt s folytatták a beszélgetést. Egészen addig, amíg új ismerőse erőszakosabb lett és ostromolni kezdte. Az ostrom azonban — mondja a leány feljelentése — nem járt a büfésre nézve megfelelő sikerrel, úgy, hogy teljes erőszakossággal lépett fel. Sirva tiltakozott az erőszak ellen, a Don Juan azonban nem ismert meghátrálást. S bizonyítékul a temesvári szépleány orvosi bizonyítványt csatol, amely szerint hazaérkezése után nyomban megvizsgáltatta magát és az orvos — minden kizáró módon — megállapította az erőszak tényét. A leány az aradi ügyészséghez intézett feljelentésében kéri a radnai büfés tulajdonos szigorú megbüntetését, amiért visszaélt tapasztalatlanságával és védtelen helyzetével.

Egészen másképpen adja elő a történetet a vendéglős: A legnagyobb egyetértésben keresték fel a szállodát és nem is volt szüksége olyan heves ostromra, nem tudja tehát — jelentette ki a férfi — miért jelentette fel? Hiszen a legjobb barátságban váltak el, amikor a leány tovább utazott.

Az ügy aktái az ügyészségről a második számú vizsgálóbírói hivatalhoz kerültek át, ahol Tiplea vizsgálóbíró lefolytatta a kihallgatásokat. Jelentkezett a temesvári leány, aki megismételte a feljelentésében foglaltakat és beidéztek a vendéglőst is, aki fenntartotta ama vallomását, hogy nem követte el semmi büntetendő cselekményt. A vizsgálat befejeztével azonban a vizsgálóbírói hivatal más véleményen volt és ma elkészült a vádindítvány a radnai büfés ellen, akinek büntető bíróság elé állítását kívánja a vizsgálóbíró. Az akták még ma átmentek az ügyészségre, ahol hamarosan elkészül a vádirat.

(—rosi.)

A legfőbb a BAYER KERESZT... a valódi ASPIRIN tabletták védjegye. Ügyeljen jól erre a védjegyre és utasítson vissza határozottan bármilyen hasonló gyártmányt. A valódi ASPIRIN hatása felülmúlhatatlan.

Milliók kártérítési per indult az állam ellen József főherceg egyik volt aradmegyei ingatlana miatt

Másfél millió lejt követel egy székudvari gazda a be nem tartott szerződés miatt — Karhatalommal lakoltatták ki a birtokból

Milliók kártérítési pert nyújtottak ma be az állam ellen az aradi törvényszéknél. Különös érdekességet ad a pernek, hogy a milliók kártérítési ügy József főherceg egyik volt ingatlana miatt indult meg. Emlékezzetek, hogy az állam lefoglalta József főherceg kisjenői és nádasi birtokait, valamint malmait, amelyeknek egy részét bérbe adta, más részét pedig az idők folyamán nyilvános árlejtésen eladta. Az egyik, Nadas határában lévő malom és kisbirtok körül keletkezett most a per, amelynek benyújtója Goldis Cornel székudvari gazda és malomtulajdonos, aki közel — másfél millió lejes kártérítést követel az államtól, azon a címen, hogy az megszegte a vele kötött bérleti szerződést.

A keresetben Goldis elmondja, hogy 1928-ban, Nadas határában bérbe vett az államtól öt évre egy malmot és 17 holdas birtokot. A megkötött szerződés szerint, a bérlet csupán 1933. július elsején járt volna le. Időközben azonban a rossz viszonyok következtében fizetési zavarokba jutott és körülbelül hétszáz-ezer lej bérösszeggel adós maradt. Az aradi pénzügyigazgatóság a bértartozás miatt végrehajtotta és zárgondnokot nevezett ki vagyonára. Később azonban megengedést kötött a

pénzügyigazgatósággal, kötelezte magát arra, hogy tartozását részletekben kiegyenlíti és vissza is vonták a zárgondnokot. 1930-ban — mondja a beadvány — váratlan fordulat történt, amennyiben a földmívelésügyi minisztérium, nem törődve a bérleti szerződéssel, nyilvános árlejtést írt ki a malom és a 17 hold földre és a birtokot az árlejtés alkalmával Bartók Imre gazdálkodó meg is vásárolta. Felszólították, adja át a birtokot és malmot, azonban Goldis, a szerződésre való hivatkozással, megtagadta az átadást. A vita rövid ideig tartott, amennyiben hamarosan karhatalommal lakoltatták ki a birtokból. Goldis pert indított a visszahelyezés kérdésében s a perben az aradi törvényszék még nem döntött.

Miután most amugy is lejárna a szerződés, a birtokos ezuttal kártérítési pert indított meg az állam ellen. Elmaradt haszon és effektív kár címen, körülbelül két millió 100 ezer lejt követel az államtól, itt azonban levonásba helyezi az állammal szemben fennálló nétszáz-ezer lejes bértartozását, úgy, hogy 1 millió 400 ezer lej megítélését kéri a bíróságtól. Az ügyben az aradi törvényszék hamarosan tárgyalást tűz ki.

Kövér Gusztáv dr. ügye a Népszövetség előtt

A kiutasított magyar politikus kívánságai
 Budapestről jelentik: Kövér Gusztáv dr., akit a román hatóságok kiutasítottak az ország területéről, újabb petíciót nyújtott be a Népszövetséghez. A petíció egész kötetre terjed, amelyben a Magyar Párt nagyváradi tagozatának egyik vezető személyisége hivatalos okiratokkal bizonyítja, hogy kiutasítása törvénytelen, kisebbség-ellenes és a békeszerződés paragrafusába ütköző tett volt. Leszögezi, hogy a román hatóságok iránta megnyilvánult magatartása veszedelmes precedens bármely más erdélyi gerinces magyar politikusra nézve. Petíciójában négy pontban jelöli meg kívánalmait: 1. Hazatérését rögtön tegyék lehetővé. 2. Kiutasítására vonatkozó miniszteri határozatot vonják vissza. 3. Román állampolgárságát feltétlenül minden alakiságtól függetlenül ismerjék el. 4. Állapítsák meg a kiutasításával járó anyagi kárt és kötelezzék a román államot annak megfizetésére.

H. G. WELLS a világhírű írónak fantasztikus regénye „Dr. Moreau szigete” filmen,

EMBERI BESTIÁK

Főszereplők:
 Dr. Moreau — CHARLES LAUGHTON, az Ave Caesar Nerója.
 Montgomery — LUGOSI BÉLA, akinek ez az első filmje nálunk.
 Parker — RICHARD ARLEN.
 Ruth — LEILA HYAMS.
 Lota, a párducnő — KATHREEN BURKE

Premier ma a SELECT-ben
 D. u. 3 órakor 23, 18, 13 és 8 lejjel.
 Fél 12 órai MATINÉ:
FLIRT Főszerepben: Ramon Novarro

8 SZTÁR PARÁDÉS FILMJE:

Szerelmem... Fájdalom...

(LIEBELEI)
 Schnitzler Arthur Németországban betiltott filmje.
 D. e. fél 12 órakor matinéhelyárral.
 D. u. 3 órakor 18, 13 és 8 lejes helyárral.
CENTRAL-MOZGO.

Ementali sajt vitamindus **64.— Leiért** kapható az alanti cégeknél: 1992
 Birkenheuer, Coloniala, Eles, Jakubovits, Kozma, Kávékirály, Liszka, Lucullus (Páli), Márkus, Royal, Szűcs
 Lerakat: APPONYI & COMP, Arad.

A nemzetközi alvilág is készül a világgazdasági konferenciára

A Scotland Yard a zsákmányra leső alvilág ellen -- Előkészületek a fogadtatásra -- 65 nemzet delegátusai érkeznek Londonba

Londonból jelentik: A világgazdasági konferencia szertartásmesterrel serényen készülnek a különbözőállású nagy attrakcióra, amelynek színhelye a londoni földtani muzeum nagy ülésterme lesz. A világ minden részéből összeseregülő kétezres delegátusnak kell helyet szorítani az ülésteremben, ami nem megy minden nehézség nélkül.

A terem közepén félkör alakban kétszáz ülőhelyet tudnak csoportosítani, itt lesz a vezérkar, amelybe minden delegáció átlag három tagot küldhet. A többi delegátust a terem két oldalán helyezik el. A kis országok, mint például Irak és Island, természetesen kevesebb ülőhelyet kapnak, mint a nagy országok. Amerika, Franciaország és Anglia viszont, minthogy népes delegációkkal képviseltetik magukat, az átlagban biztosított három helynél többet kapnak. Az ülésterem a félemeleten van. Ugyanott vannak a konferencia vezető tisztviselőinek irodái, a bizottsági kis üléstermek és más helyiségek. A tulajdonképpeni földszinten lesz elhelyezve a sajtó, a klubszobák, a ruhatár, a telefon, kábel- és rádiószolgálat, a posta és a sokszorosító tizem s ott lesz az a szoba is, amelyben a konferencia eseményeiről kiadott bulletinek készülnek.

Pihenő — olvasóterem

A nagy ülésterem fölött az első emeleten az albizottságokat kvartélyozzák be, néhány sajtószobán kívül itt lesz a delegátusok „pihenőterme”. Felette még négy emelet helyiségei állnak a konferencia rendelkezésére. Ott székel majd a vezértitkárság, a tisztviselőkar egy része, ott lesz az olvasóterem s ott lesznek a hivatalos fogadószobák.

A rendezőség gondosan vigyáz arra, hogy a konferencia palotájában szigorúan elkülönítsék a delegációk és törzskaruk helyiségeit a konferencia vezetőségének és rendezőnek szobáitól. E célból két különböző kapubejárat nyílik a kettéosztott palotába.

Arra is gondolt a rendezőség, hogy az a sok nehéz probléma, heves szócsata és idegkimerítő izgalom megfájdíthatja a világ gazdasági bajainak orvoslására összesereglett delegátusok fejét. A delegáció épületrészéből pár lépcsőn át egy kis parkba lehet jutni, ott kísérelhetik magukat a világgazdaság doktorai.

A delegátusok számára egyébként biztosították az indokolt vámkedvezményeket s már ki is ment az utasítás az angol vámhatóságokhoz, hogy milyen elbánásban részesítsék a nagyobb podgyászokkal érkező résztvevőket. De utasítást kapott a Scotland Yard (a londoni rendőrfőnökség) forgalmi osztálya is, hogy a delegátusok autóit különleges zászlókkal jelezze. A londoni forgalmi rendőség tudni fogja kötelességét, ha az uccák autóforgatagában felbukkannak a felzárkózott delegátusi autók. Ezeké lesz az elsőbbség.

A rádió szerepe

Az angol rádiótársaság azzal a tervvel foglalkozik, hogy a nagyobb országok fődelegátusait a mikrofon elé invitálja, hogy alkalmat adjon nekik az angol néppel való közvetlen érintkezésre. Ezt olyképpen akariják megszervezni, hogy a rádióbeszédet egyúttal a delegátus hazájának lakossága is hallhassa. A konferencia épületének berendezéséhez tartoznak még azok a különleges vevőkészülékek és hangszórók, melyek lehetővé teszik, hogy a palota bármely helyiségéből a legkisebb nian-

szig követni lehessen a főülésteremben lezajló vitát.

Az előkészületek külön fejezetét alkotja a biztonsági szolgálat. Ha majd a 65 állam vezetői és delegációi Londonba érkeznek, hogy résztvegyenek a világgazdasági konferencia tanácsain, nyugodtan jöhetnek és nyugodtak lehetnek afelől, hogy Angliában úgy fognak rájuk vigyázni, akárcsak „az angol Nemzeti Bankra”. Itt lép igazán előtérbe a Scotland Yard, a világhírű londoni rendőség. Számos államfőrel magával hozza detektívjeit, akik a Scotland Yard-dal szoros kapcsolatban fognak dolgozni. Nyomban az államférfiak után melettkik teremnek a Scotland Yard válogatott detektívjei, nyomukba szegődnek, mint az árnyék és állandóan kísérik fogják őket egész londoni tartózkodásuk alatt. Természetesen polgári ruhában vannak, de fegyver is van a zsebükből, hogy védenek minden eshetőséggel szemben biztossítsák. Erre a különleges misszióra a Scotland Yardnak nagy nyelvtudással és szakismerettel rendelkező detektívek állanak rendelkezésére. A szakismeret főleg a nemzetközi gonosztevévilág alakjainak személyére és stílusára vonatkozik. Mert nyílt titok a Scotland Yardon, hogy

a nemzetközi alvilág is erősen készülődik a londoni világgazdasági konferenciára

abban a reményben, hogy ott majd gazdag zsákmányra tesz szert.

A detektívek „his konferenciája”

A londoni világgazdasági értekezlet előtt — mint arról az angol lapok már most beszámolnak — külön kis konferenciát tartanak a londoni és a külföldi detektívek és ezen a megbeszélésen megállapítják a megelőzés és az elhárítás nehéz munkájának főbb irányelveit. A külföldi detektíveknek a Scotland Yardon megmutatják a híres „fekete könyvet”, amelyben megtalálható a világ minden nemzetközi gonosztevéjének és szélhámosának fényképe és ujjlenyomata. A Scotland Yardnak egy másik osztálya a konferenciára önzönlő sokezer kiváncsi látogató személyi és vagyonbiztonsága felett fog őrködni. Az alkalmi vendégeket, akiknek nincsen hivatalos dolguk Londonban, természetesen nem kísérik állandóan detektívek, de védelmükre megszervezik az ugynevezett gonosztevé-elhárítást. A vendégek pénztárcáit és személyi biztonságát tehát meg fogja védeni a Scotland Yard. De mi leszen az országok erszényeivel?

Sestefich herceg hagyatéka és a budapesti Király Színház

Félmillió pengős löversenyadósság szanálta a válságba jutott színházat

Budapestről jelentik: Budapest előkelő társaságaiban és színházi köreiből sokat beszélnek néhány nap óta arról a szokatlan módról, ahogyan egy nem éppen virágzó pesti színházi vállalkozás pénzhez jutott. A Király Színházról van szó, amely herceg Festetich György jóvoltából most félmillió pengőt vett fel.

Évekkel ezelőtt a budapesti turion szenzációszámra ment az akkor még grófi rangot viselő Festetich György sorozatos löversenyvesztése. A beavatottak jól tudták, hogy ezeket az ugynevezett könyvfogadásokat kivétel nélkül Bauer Aladár bukméker bonyolította le. Az idők folyamán ezek a tartozások közel félmillió pengőre szöktek fel, míg végül is a fiatal majoresco észhez kapott s felhagyott a löversenyjátékkal. Bukméker körökben nem féltették Bauert, sőt sokan titokban irigyelték is, mert hiszen mindenki tudta, hogy a legenda Festetich-vagyona igazán nem érez meg ilyen „bagatell” tételt, amit a nagy vagyon örököse annakidején könnyűszerrel fog kiiffizetni...

Bauer számítása be is vált. Mint ismeretes, csak nemrég halt meg a legbüszkébb magyar főúr: herceg Festetich Tasziló és a teljes örökség a most már herceggé előlépett Festetich György birtokába került.

A nagy vagyon urának első dolga az volt, hogy rendezze régebbi tartozásait és ezeknek sorában is elsősorban turirtartozásait. A napokban gavalléros gesztussal

egy összegben és készpénzben félmillió pengőt fizetett le Bauer Aladár kezéhez.

Budapesten úgy beszélnek erről az esetről, mint valami csodáról, mert a legkomolyabb kereskedők is azt mondják, hogy ilyen nagy összeget már rég nem láttak Pesten ev. kézben...

A szerencsétlen hitelező azonban, aki most kamatostól kapta vissza pénzét a Festetich-örökségből, időközben — szinigazgató lett. Ismeretes, hogy a Király Színház milyen anyagi válságba került az elmúlt szezon során és hogy régi igazgatója, Lázár Ödön kénytelen volt otthagyni a színházat. Helyét egészen váratlanul két ismert pesti bukméker foglalta el: Bauer Aladár és Gyöngy Pál, akik ugylát-szik beleuntak abba, hogy évtizedek óta csak lovakkal foglalkoztak és kedvet kaptak arra, hogy a löversenyeken megkeressék pénzt primadonnákon és görölkön veszítsék el... Ez részben sikerült is már nekik.

Junius elsején már nem tudtak fizetni.

Főtt a fejük a gondtól... A pénztelenségben tehát éppen kapóra jött most, hogy herceg Festetich György régi tartozásait kifizette és az egész tekintélyes összeg a Király Színházba került, amelynek sorsa legalább egyelőre megint biztosítva van...

LLOYD észak-tengeri utazások **1933.**

A Spitzbergákra:

General von Steuben luxushajóval július 19. augusztus 13-ig.

A Nordkapra:

1-ső ut július 4—19-ig,
2-ik ut július 21-től augusztus 5-ig,
3-ik ut augusztus 7—22-ig.

Árak: 10.800.— Lejtől feljebb.

Gazdagon illusztrált árjegyzékek, prospektusok, jelentkezések:

NORDDEUTSCHER LLOYD BREMEN

F. Missler S. A. R.

2198

ARAD, Bulev. Rogele Ferdinand No. 5. — Telefon: 8—51.

Két milliót szavazott meg a CFR az aradi viadukt építésére

Végre megkezdik az építkezési munkálatokat

Nagyjelentőségű telefonértesítés érkezett szombaton délelőtt az aradi városházára. Bucurestiből a CFR. vezérigazgatóságának egyik telefonján Zamfirescu, az aradi vasuti vonal-felügyezés vezető-főmérnöke jelentkezett, aki bizalmas jelentésre kéréste a telefonhoz Botioc Elek dr. polgármestert. A kapcsolat nemsokára létrejött és Zamfirescu főmérnök több mint egy negyedóráig tartó jelentést tett Aradváros polgármesterének a CFR. vezérigazgatóság igazgató-tanácsának szombaton délelőtt hozott aradi vonatkozású határozatáról.

Az 'Aradi Közlöny' munkatársa értesülvén a telefonbeszélgetésről, illetékes helyen az alábbi részletes információkat kapta Zamfirescu főmérnök telefonjelentéséről:

— A főmérnök — mondotta informátorunk — napokkal ezelőtt az aradi vasuti viadukt átépítésének ügyében utazott le Bucurestibe, hogy Botioc Elek dr. polgármester legutóbbi látogatását követően személyesen referáljon Mereuta CFR. vezérigazgatónak a várost a Mosóczy-teleppel összekötő viadukt jelenlegi helyzetéről és arról a tervről, amely a szétbontott viadukt teljes reorganizációját célozza. Amint ismeretes, maga Zamfirescu vasutigazgató volt az, aki azt a tervet vetette fel, hogy a CFR. szállítsa át Aradra az egyik temesvári vasuti hidat és ennek a hidnak a közbeépítésével oldják meg a viadukt teheráruforgalmának helyreállítási problémáját. A CFR. vezérigazgatóságának a terv praktikussága ragadta meg figyelmét és azóta Pop C. István dr. kamarai elnök, aradmegyei képviselő, Birtolon Aurel képviselő, Botioc Elek dr. polgármester többször is személyesen sürgették a jónak bizonyult terv realizálását. Ennek azonban egy nagy és komoly akadálya lett: a CFR. vezérigazgatóságának a felelőssége. Az történt ugyanis, hogy amikor 1933. április hó 1-én az új költségvetési év elkezdődött, kiderült, hogy a CFR. elmulasztotta felvenni a maga költségvetésének keretei közé azt a kétmillió lejes költség-tételt, amennyibe az aradi vasuti viadukt helyreállítása kerül.

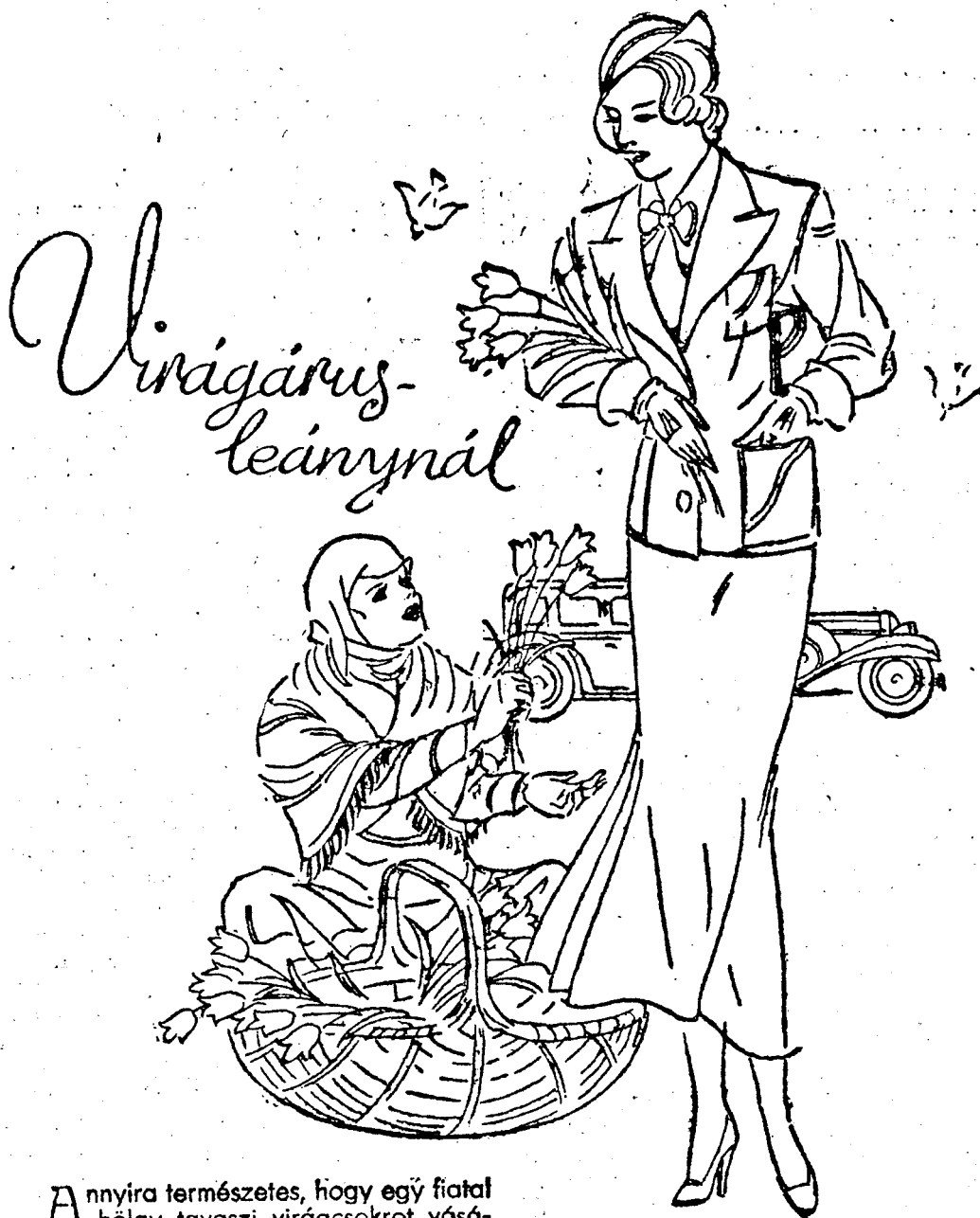
— Az ügynek ez a fordulata — mondotta informátorunk — csaknem tragikus eredménnyel járt. Mereuta vezérigazgató, aki mindenkoron a legnagyobb megértéssel és jóindulattal viselkedett a viadukt helyreállításának problémái iránt, ebben a számvevőségi felelősségben a maga jóindulatának is egy áthághatatlan akadályát látta. Ujra megkezdődtek tehát az aradi intervenciók sorozatai egy a CFR. vezérigazgatóságon, mint a közlekedésügyi miniszteriumban, míg végül is rendkívüli hitel formájában megtalálták a megoldást az átépítéshez szükséges összeg előteremtésére. A CFR. vezérigazgatóság igazgató-tanácsa szombaton délelőtt foglalkozott újlag a viadukt ügyével és a kétmillió költségtételt rendkívüli hitel formájában vette fel a CFR. költségvetésébe.

— Erről tett tehát jelentést Botioc dr. polgármester urnak a bucuresti-i döntésre várakozó Zamfirescu főmérnök ur — fejezte be érdekes felvilágosításait informátorunk. Most már előreláthatólag pár héten belül megindulhatnak a közmunkák a viadukt helyreállítása érdekében és így szerencsés megoldást nyer az a lehetetlen helyzet, amely oly hosszú időn keresztül bénította meg az egész Mosóczy-telep forgalmát.

Fürdőruhák és — cipők
Evezősruhák és — cipők
Rakettjavítás

„Sport-Import“

Str. Moise Nicoara 1. sz.

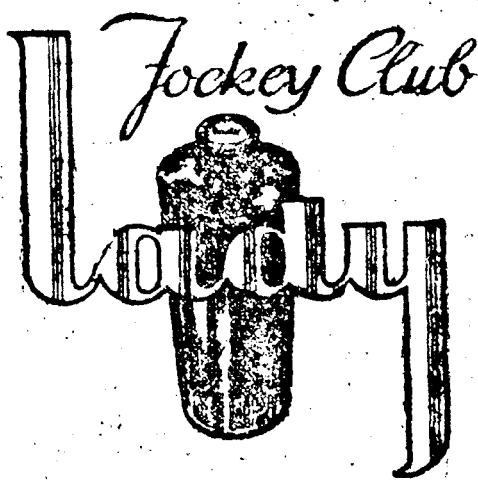

A nyira természetes, hogy egy fiatal hölgy tavaszi virágcsokrot vásároljon és kabátja hajtókéjára tűzze... hiszen fiatal nő és virág jó barátok, amióta csak fiatal hölgyek és virágok léteznek.

Ha azt akarja, hogy a virágcsokor illata nyújtotta bájos hangulat kísérje

Önt mindenfelé, ha nap közben és este, tavasszal vagy télen vorzóbb akar lenni, úgy használja a Jockey Club kölnivizet, amely magába zárta a tavaszi virágok illatát.

EAU DE COLOGNE

AUTRES PRODUITS

Lady

Perle de Paris · Parisienne · Chat Noir · Rouge et Noir

VALÓDIK CSAK EREDETI LEPECSETELT ÜVEGCSEKBE

Megszökött egy titokzatos leány az aradi városházáról

Szokatlan vendég a városházán és a lelencházban

Szokatlan vendége volt szombaton délelőtt Pop dr. városi közgyámnak, egy 10—12 évesnek látszó leány személyében, akit csavargáson kaptak Aradon. A kisleány előadta, hogy Radolszki Irénnek hívják, Temesváron született, ahonnan nevelőszüleitől szökött meg, átgyalogolt Aradra s itt egy befejezetlenül álló épületbe költözött be. A furcsa „lakót” a rendőrség fedezte fel s az aradi lelencháznak

adta át. A lelencházban minden közelebbi felvilágosítást megtagadott s a városi közgyám kérdéseit is válasz nélkül hagyta. A közgyám a leány zavaros előadásából gyanút fogva elhatározta, hogy meg fogja vizsgáltatni dr. Cucu Vazul városi főorvossal, aki történetesen azonban nem tartózkodott hivatalában. Mire a városi főorvos megérkezett, a titokzatos temesvári kisleánynak nyoma veszett. A rendőrség keresi.

Gyilkosság egy aradmegyei községben
A mezőr agyonvert egy gazdálkodót

Ma délután párszavas telefon-jelentés érkezett az aradi ügyészséghez, amelynek egy Aradmegyei törvényszék gyilkosságot jelentettek be. A telefon-jelentés szerint Berechiu község határában Costin Gyula mezőr több ütéssel agyonverte Bodea Tódor gazdálkodót. A község Aradmegyéhez tartozik, azonban a határ, ahol a gyilkosság történt, már Biharmegye területé, ezért a letartóztatott gyilkost a nagyváradi ügyészségre szállították.

VICHY-ETAT TERMÉKEI

VICHY-ETAT FORRÁS SÓ Az ásványvízből kivont természetes só alkalikus víz készítésére.

VICHY-ETAT PASZTILLAK 2-3 pasztilla étkezés után megkönnyíti az emésztést.

VICHY-ETAT TABLETTAK Az emésztés elősegítésére szolgáló szikvíz otthoni készítésére.

Óvaskodjunk az utánzatoktól és hamisítványoktól!
VEZÉRKÉPVISELŐ: FILIPPE FINKELSTEIN, BUCURESTI Str. Câmpineanu 20.

Amerikai dollármilliomos és egy budapesti szépasszony szerelme a bíróság előtt
A férj szerepe a szerelmi háromszögben — Érdekes vád- és védőbeszéd

Budapestről jelentik: Ma reggel kilenc órakor folytatta Mersik törvényszéki tanácselnök Bakonyi Endréné és Sidney Horner izgalmas bírósági tárgyalását. A tárgyalótermet kilenc órakor valóságos megostromolta a közönség, tudva azt, hogy a tárgyalást tegnap délután három órakor a törvényszék félbeszakította. A teremszolgálgató alig tud rendet teremteni, végre feltíz előtt néhány perccel Mersik tanácselnök megnyitja a tárgyalást azzal, hogy megkezdi a tanúk kihallgatását.

Colorado Jánosné, Bakonyi Endréné barátja elmondja, hogy 1927. őszén együtt vacsorázott Hornerrel és Bakonyinival a Fehérvári-úti Ketter-vendéglőben, ahol megcsodálta az amerikai úr kezén levő hatalmas briliáns-gyűrűt, Horner erre kijelentette, hogy ez a gyűrű Bakonyinéné lesz, amint ő, Horner feleségül veszi, az asszonyra hagyja minden vagyonát, csak éppen annyi zsebpénzt kér, hogy egy tyufkarmot rendezhessen be.

Horner ezután Mersich bírő kérdésére kijelenti, hogy Bakonyinénak az ékszereket saját iniciatívájából adta át viselésre, mert hiszen menyasszonyának tekintette akkor.

A bizonyítási eljárás után Temesváry ügyészségi alelnök megtartotta vádbeszédét. Részletesen ismertette azt a kapcsolatot, amely a férjével rossz viszonyban élő Bakonyi Endréné és a gazdag amerikai úr között keletkezett egy osztrák fürdőhelyen. A barátság viszonyra fejlődött, amely úgy folytatódott, hogy évről-évre megjelent Budapesten, itt néhány hónapot töltött, nyáron pedig együtt nyaralt Bakonyinival. Párisban közös háztartásban élnek és nem kétséges, hogy Horner, aki példátlan bőkezűséggel viseltetett Bakonyinival szemben, a fiatal asszonyt feleségül is akarta venni. A sértett vallomását valónak kell elfogadni — folytatja az ügyész — mert hiszen Horner tisztában volt házassági ígéretének jelentőségével. Budapesten Bakonyiné anyjának is bejelentette, hogy feleségül akarja venni a lányát, végrendeletet csinált Bakonyiné javára és a 2000 dollárt is azzal a rendeltetéssel helyezte el, hogy ha netán ő a házasság után meghalna, Bakonyiné, akkor már Horneré, addig is, míg a végrendeletet érvényesíteni lehet, pénzhez jusson.

Most Vécsey Marcell úr, Bakonyiné védője szerint egy élemedett kora ember lázas szerelméről van szó egy csinos és kíváncsós férjes asszonnyal szemben, aki ezért az élemedett kora, de dúsgazdag ember kedvéért hagyta ott a férjét. A szép asszony hiúságának eleinte hízogott is, hogy egy valódi yankee osztracolja, később pedig, miután itthon súlyos

anyagi gondok között élt férjével, Horner mellett kíván gondoskodni a jövőjéről. A védő szerint a sértett hatalmas vagyonához képest, amely körülbelül 1 millió pengőnek felel meg, csak alamizsnákat juttatott a szép asszonynak, aki joggal elvárhatta, hogy a szerelmi viszonyt az élemedett kora ur egy kis gavallériával viszonzozza. A védő szerint az sem csodálatos, hogy Bakonyiné édesanyja istápolta lányának Hornerrel való viszonyát. A jó anya gondokkal küzdő leányáról akart így gondoskodni, mondja derűltéggel közben az ügyvéd.

Az utolsó szó jogán most a fekete-fehér csikos kosztumba öltözött Bakonyiné lép általános érdeklődés közben a bíróság elé. A könnyű elútja szemét, zsebkendőbe temeti az arcát, úgy mondja:

— Mindent ajándékba kaptam Horner-től, kérem a fölmentésemet.

Mersich bíróság ezután kihirdeti, hogy a tárgyalást elnapolja és így június 14-én, szerdán déli 12 órakor hirdet ítéletet a bíróság.

Zelea Codreanu Aradra érkezett a letartóztatott vasgárdisták ügyében
Beszélgetés a vasgárdisták vezérével

A Téliúti Korszón újságoták egymásnak az emberek:

— Hallottad, itt van Aradon Zelea-Codreanu, a Vasgárda vezére.

A hangokban egy kis nyugtalanság érződött, hiszen Zelea-Codreanu neve sok zajos eseményvel kapcsolódott össze. Ez a nyugtalanság még fokozódott, amikor az uccákon, majd egy aradi kávéházban feltűnt az antiszemita vezér nemzeti viseletű alakja. Több aradi vasgárdista kíséretében sétált. Később azonban az emberek látták, hogy semmi sem zavarja meg a város nyugalmát és erre alábbhagyott az izgalom. Kíváncsiak megnézték a fiatal parlamenti képviselőt, azután mindenki nyugodtan tovább folytatta napi munkáját. Zelea-Codreanu körülsétálta Aradot, majd a Vadászkiürszállodában vett szobát és egyik hívével oda vonult vissza az esti órákban.

A szálloda elsőemeleti 11-es szobájában sikerül rátalálnom. Ágyban feküdt és csendesen beszélgetett egy fiatal aradi vasgárdistával. Ahogy a félhomályban láttam — a szobá-

ban nem égett villany — érdekes arca fiatalemberrel álltam szemben. Bemutakozás, néhány obligát szó.

— A letartóztatott vasgárdisták ügyében jöttem Aradra — jelentette ki. — Résztvelek a keddi tárgyaláson, ahol védőként szerepelek. Bucurestiből jön még Ion Motu és még egy ügyvéd, azonkívül négy aradi ügyvéd látja el a védelmet, akikkel ma délután találkoztam és nagyjában informáltak a dolgokról. Ugy hallom, hogy az egyik vádpont az, hogy a nemzetiszínű lobogón horogkereszt szerepel. Le kell szögezmem, hogy a horogkereszt nem ütközik a Marzescu—Mironescu rendtörvénybe, mert az az én törvényesen elismert választási jelem. Meg vagyok győződve arról, hogy szervezetem tagjai kedden már továbbutazhatnak. Az én utasításomra jöttek különben körútra és seholsen történt incidensük, csak itt. Ma éjszaka különben Szászvárosra utazom, onnan, holnap, vagy hétfőn érkezem vissza Aradra.

Befejezem a beszélgetést. A Vadászkiürszálloda körül csoportok állnak, fiatal diákok feltűnően nagy számban... itt-ott éljen Zug fel. A közelben megerősített rendőrsztagok... Ebben a városban nyugalomnak kell uralkodnia.

Csodálatos szivműtetet végzett egy pesti orvos
A sebész kezébe vette az átszurt szívet, megoperálta és visszahelyezte a mellüregbe — A megoperált munkás visszanyerte egészségét

Budapestről jelentik: A magyar sebészkongresszuson egy világviszonylatban is feltűnő érdekességű „esetet” mutattak be. Egy kubikos-munkást, aki önkézevel szívenszurta magát, a kés átjárta mind a két szívfalat — és mégis él. A csodálatos szivműtetén átesett ember neve Kuchta József, akit a Rókus-kórházban operáltak meg, miután felvágták a mellüregét. A műtőorvos először is a sziv mellő falán tátongó és vérző nyílást varrta be, aztán kezében megfordította a szívet s a hátsó falon is mutatkozó sebet kötözte össze egy cérnaszállal. Miközben az orvos kezében a sziv többször is megszűnt dobogni, befejezte a műtetet, a szívet visszahelyezte a mellüregbe, azt félköralakban összevarrta — és a kubikos él.

Egy budapesti újságról intervjut folytatott a csodálatosan megmentett emberrel, aki elmondta, hogy lábadozása alatt többször is oxigénbeleg-

zéssel kezelték, mert nem tudott lélegzeni. Akkoriban afeletti elkeseredésében szurta önkézevel szívébe a kést, mert nem kapott munkát és nem akarta, hogy a felesége tartsa el. Jellemző egyébként, hogy a magyar sebész tudomány ez élő csodájának még ma sincsen munkája, mert régi mesterségét az összevert szíve miatt nem folytathatja, könnyebb munkája pedig mindezekig nem akadt...

TÁTRA-MATLÁRHÁZA
Tatranské Matliary CSR.
920 méterrel a tenger színe felett. — Tökéletes modern komfort. — Fizikális-diétás gyógykezelés. — Hízókurák. — 180 szoba folyó hideg- és meleg vízzel. — Tökéletes orvosi berendezések.
Zene, hangverseny, ideális sportlehetőségek.
Vasúti és villamos állomás: Tátralomnic, Posta helyben.
Vezető orvosok: MUDr. Holezmann és MUDr. Eckstein.
Feltűnő állással szolgál: az IGAZGATÓSÁG, TÁTRA-MATLÁRHÁZA. 252

Legideálisabb nyári tartózkodási hely a MAGAS TÁTRA-ban.

Az „Aradi Közlöny” Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:
„Hotel Stanescu”-val szemben (Str. Regalan.)
Calea Victoriei, Picadilly-kávéházzal szemben.
Calea Victoriei és Bulevardul Academie mindkét sarkán.
„Athene Palace” szállodával szemben levő sarkokában.
„Grand Hotel”-tel szemben, a főposta sarkán.

Valuta, deviza nem kell, csak lej.
Utlevél nélkül is pompás gyógyhely:

VATA DE JOS (Alváca)

kénés, szénsavas hőgyógyfürdő.

Lakást, fürdőt, reggelit, ebédet és vacsorát

már 100.— lejért kaphat.

Prospektust készséggel küld az IGAZGATÓSÁG.

2106

törekvésünkhöz keresve sem találtunk volna jobb alkalmat.

A kardban sokkal inkább megbízom, a csapat összetétele ez lesz: Dehelean, Mózes, Hoffmann, Losonczy és Radulescu. Meglátja kérem, hogy a kardban még helyezéshez is fogunk jutni. Egyébként kijelenthetem és

tényként közölhetem, hogy ezentúl minden nemzetközi vívóversenyen részt fogunk venni

és hiszem, hogy rövidesen szert teszünk a szükséges versenyrutinra és sikerül komoly győzelmeiket elérnünk, — fejezte be szavait a román csapat vezetője.

Majd a fiukkal beszélgetek, akiknek körében sok a panasz. — de a saját szövetségeikre. Többek között kifogásolják, hogy saját költségükön kellett eljőniük, holott minden állam szövetségi költségen küldte ki a vívóit. Egyébként, amint láttam a gárda nagyon együtt van, a fiuk mind lelkesek és fegyelmézettek. Soha egy hangos szó, egy reklamáció nem hagyja el ajkukat és az általános vélemény az,

hogy ezzel a tudással, ezzel a sportszellemmel és megfelelő versenyrutinnal a romániai vívók nemsokára meg fogják közelíteni a nagy vívó-nemzetek klasszsisát.

(Stengl Béla.)

Budapestről jelentik: Ma délelőtt megkezdődött az egyéni törvívó Európa-bajnokság, amelyen tizenegy nemzet hatvanhárom résztvevője indult. A középdöntőbe hat magyar (ahány indult) bejutott, kivülök ugyan csak hat olasz, három osztrák, egy angol, egy holland, egy lengyel a középdöntő résztvevői. Az elődöntőben szerepelt két román: Dehelean és Mózes kiestek. Délután kezdődött meg a középdöntő, de a döntőre csak holnap kerül a sor.

Az éjjeli órákban érkezett telefonjelentések szerint, az angol és az osztrák nő vívóbajnokok mérkőzéséből az angolok kerültek ki győztesen, 9:7 arányban. Ilyen előzmények után, a magyar női kardvívóknak nehéz feladatuk lesz.

Nagy érdeklődés előzi meg a bécsi csapat aradi vendéjátékát

Az Aradi Közlöny tegnapi lapszámában jeleztük, hogy Aradnak vasárnapi vendége a bécsi FAC csapata lesz. Ez az együttes vasárnap mért vereséget a Ripensia és a NAC kombináltjára, míg másnap az Ilse és az Elekrika vegyes csapatát verte. Mindkét ízben 4:2 volt az eredmény. Csütörtökön a Floridsdorf Nagyváradon a NAC és a Ripensia játékosából összeállított csapattal mérkőzött és 1:0 arányban győzött. Ezzel a csapattal állítja szembe a Gloria-CFR a megerősített csapatát és a temesvári játékosok szerepeltetése révén az aradi csapat bizonyos jó eredményt fog elérni. A mérkőzést a Gloria-pályán bonyolítják le, ahol megelőzően érdekes előmeccsek fognak lejátékozni.

A vasárnapi meccsek bíródelegálásai

Gloria-pálya: 11 óra: Gloria—Transylvania ifjúsági bajnoki. Bíró: Gencsi. 6 óra: Floridsdorf (Bécs)—Gloria-CFR. Bíró még nem delegáltak. — **AAC-pálya:** Fél 10 óra: Hakoah—AAC ifjúsági bajnoki. Bíró: Probst. — **Juventus-pálya:** 2 óra: AMTE—Juventus ifjúsági bajnoki. Bíró: Ujj. 4 óra: Juventus—AVMSE másodosztályú bajnoki. Bíró: Varga. Határbíró: Ujj. **Unirea-pálya:** 10 óra: Unirea—ATE ifjúsági bajnoki. Bíró: Chiral. — **Egyetértés-pálya:** Fél 3 óra: Titanus—Egyetértés ifjúsági bajnoki. Bíró: Sensendorf. Fél 6 óra: Titanus—Egyetértés másodosztályú bajnoki. Bíró: Macean. Határbíró: Ardelean. — **Banatul-pálya:** 6 óra: Banatul—Victoria másodosztályú bajnoki. Bíró: Schneider. Határbíró: Karlich. — **Curtici-pálya:** Fél 5 óra: Frontiera—Vulturul másodosztályú bajnoki. Bíró: Vladovici. — **Pécskai-pálya:** 5 óra: RAC—Virtutea. Bíró: Matuz.

O Az ATE csapata — mint már azt lapunk tegnapi számában jeleztük — vasárnap Váradon játszik a Törekvés ellen. A csapat a legkomplettebb összeállításában veszi fel a küzdelmet. Az együttes vasárnap reggel autobusszal utazik Váradra.

O Ujabb vereséget szenvedett a TAC. A temesvári együttes Szmirnában játszott, ahol a pártos bíró elfogultsága következtében az ottani csapatból 7:6 arányú, vízipólószerű eredménnyel szenvedett vereséget. A TAC gólrugói: Koroni (3), Klimek (2) és Carte voltak.

O Tizenegy óra kezdődik a „Meteor“ kerékpárversenye. A kerékpáros szövetséghez tett jelentést a „Meteor“, hogy a hűvös időjárás következtében a vasárnapi 100 kilométeres országúti verseny startját kitolja, amelyet nem 8, hanem 11 óra indítanak.

O Bécsben játszik a Hungária. A Hungária Pozsonyban pompásan szerepelt csapata 18-án Bécsben a Rapid ellen fog játszani.

Három veszedelmes szélhámos, akik egymást akarták becsapni

Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék ma három veszedelmes szélhámos felett ítélkezett, akik egészen különös körülmények között szövetkeztek szélhámoságaik elkövetésére. Engel Benő, Székely György és a kofferes gyilkos Schreiber Tamás voltak a vádlottak. Engel Benő az alvilág jogtanácsosa-ként szerepelt, aki cipőgyár alapítására pénzestársat keresett. Pénzestársul Székely György jelentkezett, aki hamisított telekkönyvi kivonattal dugdagdag földbirtokosnak adta ki magát. A két szélhámos egymást akarta becsapni. De amikor kiderült, hogy mindketten azonos szándékuak, szövetkeztek és óvadékos alkalmazottat kerestek. Mint óvadékos a kofferes Schreiber jelentkezett, aki egy pengőre szóló takarékkönyvet tizezer pengőre javította át. Hamarosan megállapították Schreiberrel is, hogy szakmabeli és Schreiber is örömmel üdvözölt hasonló célu barátait és elhatározták, hogy most már hárman látnak munkához. Közös szédelésük eredménye több okirathamisítás és csalás. A törvényszék Engelt harmadévi, Székely tíz havi és a még mindig ülő Schreibert nyolc havi börtönre ítélte.

Színház—Művészet—Irodalom

* Elmaradt a szombat esti színházi előadás. A színházba igyekvő igen kisszámú közönséget ma csukott kapuk fogadták és a kapu közepén kis cédula tudatta az érdeklődőkkel, hogy az előadás közbejött akadályok miatt elmaradt. Az előadás elmaradásának oka lehet, hogy a közönség távolmaradása volt a főok az előadás meg nem tartására. Mindenesetre a színészek nem veszítették el a közönségbe vetett bizalmukat és holnap, vasárnap délután 5 órakor és este kilenc órakor előadják a „Völgyem a gazember“-t. Remélhetőleg holnap semmi akadálya nem lesz az előadás megtartásának.

* Korchmáros Nándor: „Hazudj igazat!“ Budapestről jelentik: Pénteken este mutatta be a Nemzeti Színház Korchmáros Nándornak, az ismerős és számos színpadi sikerrel dicsekvő írónak „Hazudj igazat!“ című vígjátékát. A darabot egy kritika, mint a nagyközönség osztatlan sikerrel fogadta. A cím ugyanis keserű életigazságokkal fenyegetett és annál kellemesebb volt a csalódás, amely jókedélyű mesét, tréfásan gördülő párbeszédet pompás színpadi érzékkel felépített jeleneteket és kitűnő bonhomiaju figurákat adott. A „Hazudj igazat!“ az alaptalan féltékenység persziflázsa, amelynek során az derül ki, hogy vannak esetek, amikor a makulátlan hitves is végül csak hazugság árán mentheti meg a családi boldogságot. A bemutatón a darabot a színészek: Cs. Aczél Ilona, Abonyi, Sugár, Táray, Vizvári Mariska, Gombaszögi Irén, Füzes Anna, Ágih Erzsébet, Timár és Mihályfi kitűnő játékkal vitték döntő sikerre.

* Az 1500 pengős pályázat feltételeit az „Új Idők“ mai száma közli. Herczeg Ferenc szépirodalmi hetilapja a megszokott gazdag és változatos tartalommal gyönyörködteti az olvasót. Az „Új Idők“ kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrassy-ut. 16., bárkinek küld díjtalan mutatványszámot. Előfizetési díj egy negyed évre 260 lej.

PILISINÉ

kozmetikai szalonja

Verbos-ház, Minorita templommal szemben.

A le modernebb eszközökkel dolgozik

Megőrzzi fiatalosságát és szépségét.

A szépség eljárások egész légiója áll ott a látogatók rendelkezésére

1. Szepők eltüntetése.
2. Szemölcs-irtás.
3. Archámlasztás.
4. Arevibrációk.
5. Pattanások eltüntetése.
6. Vörös bőr megszűntetése.
7. Száraz, zsíros, színtelen bőr megszépítése.
8. Különléte aropakkolások.
9. Kikészítés uccára és estélyekre.

Tanácsadás díjtalanul bármilyen kozmetikai kérdésben —
Tanítványok az arcpálás minden ágában úgy gyakorlatilag, mint elméletileg teljes kiképzést nyernek. — Olasó havi fizetése bérletrendszer.

Külön tisztviselő árak !:

A „Poniatowski-ház” titkai...

Az utolsó Illyésházy gróf segítségével Trencsén-templonban készítették elő a lengyel forradalmat. — Hogyan került a czenstochovai csodatevő szentkép a templomba?

Trencsén-templon, 1933. június elején.

Megfakult blondkeretben régi olajfestményt láttam a napokban. Ágaskodó paripán, kivont karddal, zöld dolmányában egy katonát vágtat. Azt mondja valaki, tudom-e, kit ábrázol a több mint száz esztendő múremek, mely emberemlékezet óta az egyik sárgára festett teplici ház külső falát díszítette. Onnan került most restaurálásra valamelyik piktor ateliérjébe. Valamelyik törökverő hadvezért sejtetem a vitéz katoná ránkmaradt ábrázolatjában és ugyancsak nagy volt a csodálkozásom, amikor hírül adták, hogy a vágtató lovas nem más, mint Poniatowski Antal József herceg, a lengyelek nemzeti hőse. Kereken százhusz esztendeje díszíti azt a teplici házat, amelyet lengyelül is „Dom Poniatowskiego”-nak neveznek.

A képnek is és a háznak is érdekes a története.

Ezt szeretném most elmesélni.

História és legenda szövik nászukat a Poniatowski herceg megfakult képe körül. De írott emlékek is maradtak a titokzatos házról, ahol most a trencsén-templon fürdőigazgatóság irodáiban telefon csilingel és írógépek kattognak. Valamikor emigrált lengyel szabadsághősök, az utolsó lengyel király öccsének vitézei itt készítették elő a lengyel forradalmat. És innen indultak utnak azok, akiknek vére pirosra festette száz esztendővel ezelőtt az osztrakenkai csatateret. Ahol 1831-ben Lengyelország szabadsága elveszett...

A lipcsei csata lengyel sebesültjét az utolsó Illyésházy négyesfogaton hozza Teplícére...

Poniatowski Antal József herceg a lipcsei csata utolsó napján, 1813. október huszadikán a népek csatájában, a lipcsei ütközetben áldozta életét Napoleonért. Megsebesülve is feldobta lengyel dandárjával a franciák visszavonulását, az Elster hidját felrobbantotta, ő maga azonban a folyóba zuhant és itt lelte halálát. Emlékét márványoszlop hirdeti a harcmezőn, holtteste pedig a krakkói székesegyházban várja az örök feltámadást.

A lipcsei csata után a lengyel dandár széjjelzóródott. Egy részük a szabadságát veszített háza irányában bujdosott, másik részük pedig Magyarország felé menekült. Magyarország mindenkör örömmel adott menedéket a lengyel szabadság hőseinek és emigránsainak. Hiszen annyira közös volt a sorsuk.

Abban az időben a gróf Illyésházy-család egyik leghatalmasabb földesura volt Magyarországban. A birtokuk sok tízezer holdra rugott. Ővék volt a trencsén, dubnici uradalom, egy csomó falu és a gróf Illyésházy István címere ékesítette a teplici hatalmas grófi kastélyt is. Trencsén-templon híre már ismert volt abban az időben is egész Európában, csak hogy akkor a teplici forrás csodás erejű vizét ingyen mérték. Illyésházy gróf nem tartotta magyar főúrhoz méltónak, hogy pénzért mérje azt, amit ingyen ad az embernek a föld. Egykori irások tanúsága szerint négy külön fürdőház volt Teplícen, mind a négyet a gróf csináltatta: az egyikben a főurak és nemesek, a másodikban a polgárok, a harmadikban a zsidók és a negyedikben a parasztok fürödtek.

Maga Illyésházy István karakán legény volt. Utolsó élő férfitagja a hatalmas családnak, amelynek eredetét 1238-ig viszik vissza a történet író tudósok, akik feljegyzik, hogy a család egyik őse, ugyancsak István, 1603-ban

az udvarnál konspirációval bevádoltatván, Lengyelországba menekült és ott talált menedéket. Az utolsó Illyésházy örökös főispánja volt Liptó- és Trencsénmegyéknek, de eme tisztéről önként lemondott, amikor országgyűlési határozat nélkül vetették ki az adót és szedtek ujoncokat. Ellensége volt az abszolutizmusnak és pártolta a jobbágyokat.

1813. őszén négyesfogaton hozta Teplícére a lipcsei csata lengyel menekültjeit, az elesett Poniatowski herceg leghűségesebb barátait. Lakosztályul a kastélyával szemben épült és főúri vendégei elszállásolására szolgáló házat jelölték ki részükre. A házat a lengyel emigránsok nevezték el volt vezérükről és az ő képe előtt és elszáradt virágok tömege hirdeti Poniatowski herceg képmása felett, hogy emléke örökkön-örökké él a szabad Lengyelország polgárainak szívében...

DOM PONIATOWSKIEGO

Talán ötven lengyel emigráns érkezett Teplícére, de a számuk napról-napra emelkedett.

A „Poniatowski házában” készítették elő a lengyel forradalmat

Illyésházy gróf mindenképpen segítette, istápolta a lengyel emigránsokat, akik biztonságban érezték magukat Teplícen. A gróf összeköttetései messzire elértek és a tepliciek csakhamar kapcsolatot találtak a Párisban élő hazafiakkal is. Hosszu esztendőkön keresztül a Poniatowski-ház rácsos ablakai mögött tanácskoztak a hazájuk sorsán segíteni akaró szomorú lengyelek és ma már megállapítható, hogy a Dom Poniatowskiego-ban készítették elő és tanácskoztak meg mindazokat a forradalmakat, amelyekkel a lengyelek vissza akarták szerezni elvesztett hazájuk szabadságát.

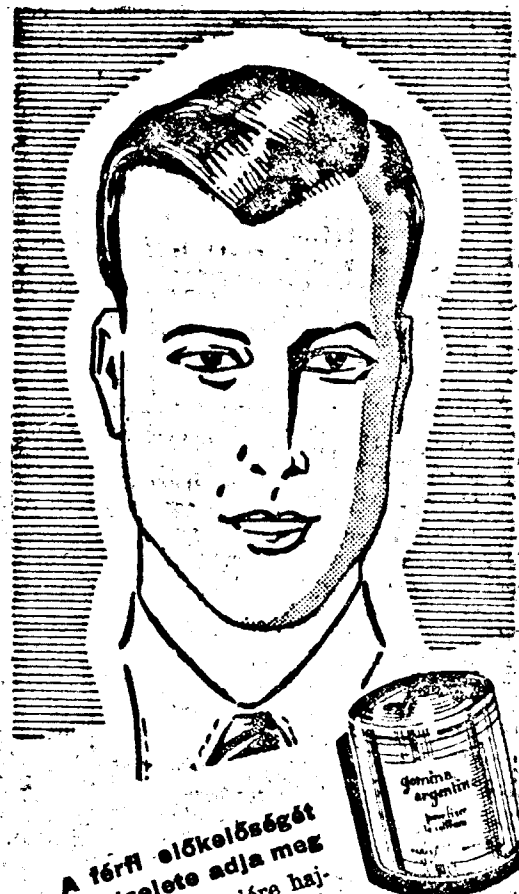
Ide futottak be a hírek arról, hogy I. Sándor cár összehívta Varsóba 1818. március végére a lengyel országgyűlést, amelynek tanácskozási két esztendőig tartottak, itt szomorkodtak azon, hogy I. Miklós, a „vaskezü” újra rabbilincsre verte a lengyelek legkiválóbbjait és a teplici Poniatowski-házból indultak el azok, akik betörték Konstantin nagyherceg palotájába és 1831. januárjában trónjavesztetteknek nyilvánították a Romanowokat. A Poniatowski-ház titokzatos lakóinak vére hullott 1831. május 26-ikán az osztrakenkai csatamezőn és újra csak a teplici sárga házba menekültek azok, akiket halálra kerestek a szeptember 7-én Varsóba vonult kozákok...

Két emlék a titokzatos ház fénykorából

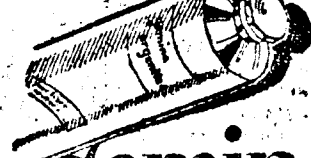
A titokzatos sárga ház fénykorából két emlék maradt ránk. Ezek egyike a cikkem elején említett és Poniatowski József Antal herceget ábrázoló egykori olajfestmény. Ki festette? Senki sem tudja. A lengyel menekültek hozták magukkal. A piktor neve sincsen a képen. Csak az bizonyos, hogy negyvenkét évvel ezelőtt a portrét a lengyelek leghíresebb piktorai: Professor Jacek Malczewski restaurálta és a maga ízlése szerint dolgozta át. A kép évtizedeken át a Poniatowski-ház falán csüngött és mostani restaurálása után is oda kerül vissza.

A másik emlék a csodatevő Szent Szűznek egy oltárképe a czenstochovai kápolnából. A kép több mint száz esztendő. Nyomtalanul jutott a teplici katolikus templomba. Valamelyik lengyel emigráns hozta magával a szent Czenstochovából. Az Istenanya könnyező képe alatt imádkoztak hazájuk szabadságaért a lengyel számkivetettek...

A lengyelek, akik ma Teplícére jönnek, sohasem utaznak el innen anélkül, hogy fel ne keressék az utolsó Illyésházy kriptáját, ájtatosan imádkoznak a czenstochovai Szent Szűz képe előtt és elszáradt virágok tömege hirdeti Poniatowski herceg képmása felett, hogy emléke örökkön-örökké él a szabad Lengyelország polgárainak szívében... Paál Jób.

A férfi előkelőségét hajviselete adja meg
A modern férfi külsejére hajviselet jellemző. Sporttérflak, valamint a dolgozók tömegei egyaránt
„GOMINA ARGENTINE”-re
kérnek, miután ez tökéletes és elegáns kényelmet ad a hajnak. Nem engedi a port lerakódni, fényessé teszi a haját, anélkül, hogy azt bezsírozná. A modern élet üteméhez alkalmazkodva, használja mindenki.

Gomina Argentine

FÓRUM

Több figyelmet a temetők gondozására!

Kaptuk a következő levelet: Tekintetes Szurkesztőség! Ugy vélem, a közöhségnek és a közérdeknek tesznek Önök szolgálatait, amikről alábbi soraimat közzéteszik: Tudomásom szerint Aradváros vezetősége azért vetett ki illetéket az aradi temetők sírhely-tulajdonosaira hogy emek fejében ápolgassa és gondozgassa a sírhelyeket. Személyes tapasztalásaim szerint, ez csak részben történik meg...

Többbizben tapasztaltam, hogy a sírokat ültetett virágok az alsótemetőben elhervadnak, mert nem gondoskodnak róluk. Amikor ezt a temetői gondnokságnál szóvá tettem, felvilágosítást kaptam, amely szerint egyáltalán nem áll elég munkaerő, másfelől elég kut a rendelkezésre, hogy gondozhatnák a sírokat. A nagy alsótemetőben például csak két-két használható: ezeknek megközelítése is sok időt és munkavesztést vesz igénybe.

Véleményem szerint időszerű volna, hogyha a városvezetés felülvizsgálná ezeket az állapotokat és elegendő munkaerőt alkalmazva, rendet teremtené az aradi temetők gondozásának kérdésében, már csak azért mert ezért minden egyes sírhely-tulajdonos előírás szerint fizette meg az illetéket.

Soraim közléséért köszönetet mondva maradtam tisztelettel:

Egy előfizetőis.

A szerkesztőért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

Mindenki figyelmébe!
Magyar okiratok román nyelvre való hiteles fordítását, kérvények, beadványok és nyomtatványok román szövegezésé, és fordítások hitelesítését osztályozza
Mittra I. Sándor,
törvényszéki hites román-magyar, magyar-román fordító és tolmács ARAD, Boulevardul Regole Ferdinand No. 5. (Az udvarban jobbra).

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Uj kincstári bonnal fizetett szombaton egy aradi vállalat Az aradi vámhivatal csak feltételesen fogadta el az értékpapirt — A pénzügyigazgatóság interveniált a bonok miatt

A bucaresti-i lapokban csaknem minden nap hivatalos jellegű értesítések jelennek meg arról, hogy a forgalomba kerülő kincstári bonok, amelyekkel az adóhivataloknál, a vámhivataloknál s egyéb állami intézményeknél fizetéseket lehet teljesíteni, milyen sorrendben jutnak el azokhoz, akiknek az állam hosszú idő óta tartozik. Megirtuk, hogy a bonok megszerzése érdekében benyújtandó kérvények és a szükséges okmányok verifikálására Bucarestben bizottságot alakítanak, amelynek elnöke Leon N. A bizottság még nem kezdte ugyan meg rendszeres működését, de egyesek mégis hozzájutottak az ezután forgalomba kerülő kincstári bonokhoz.

A Bucarestben székelő vámvezérigazgatóság néhány nappal ezelőtt leiratot intézett az aradi vámfőnökséghez és azt közölte, hogy az új kincstári bonokkal a vámösszeg tíz százalékig fizetésüket lehet teljesíteni. Az egyik aradi szállító-vállalat Bucarestben tegnapi

többszer lej névértékű kincstári bont szerzett és az aradi vámhivatalnál tizezer lej vámösszegét az új bonnal akarta kiegyenlíteni. Az aradi vámfőnökség azonnal érdeklődött Szóva József dr. aradi behajtási pénzügyigazgatónál aziránt, hogy a pénzügyigazgatóság a vámhivataltól elfogadja-e az új bonokat?

A pénzügyigazgató azt felelte, hogy a pénzügyminiszteriumból semmiféle értesítés nem jött az új kincstári bonok forgalomba hozataláról.

A vámhivatal erre csak feltételesen fogadta el a kincstári bont mindaddig, amíg a pénzügyminiszterium' rendeletileg utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy a bonokat a vámhivatalokkal való elszámolásnál fogadják el. Dr. Szóva egyébként szombaton jelentette az érdekes esetet a temesvári kerületi pénzügyigazgatóságnak, amely sürgős felvilágosítást kért ebben a fontos ügyben a pénzügyminiszteriumtól.

Lecsapolják az aradmegyei talajvizeket

Aradi földbirtokosok küldöttsége a Mezőgazdasági Kamarában — Termékennyé teszik a nagy Lunkaságot

Az aradi Mezőgazdasági Kamarához nagyfontosságú ügyben vezetett tegnap küldöttséget Nesnera Aladár aradi földbirtokos, aki felvilágosítást kért arról, hogy az aradi, szenttamási és a pécskai határban minden évben jelentkező talajvizet miképpen lehetne eltüntetni és a körülbelül háromezer holdnyi földet termékennyé tenni? Az említett helyeken közel háromszáz termelőnek vannak kisebb- és középbirtokai, amelyeknek megművelését a talajvíz csaknem lehetetlenné teszi. Marsieu Instia dr. a Mezőgazdasági Kamara elnöke és Popescu Miklós kamarai igazgató kijelentették, hogy a kamara mindent elkövet a kártékony talajvíz eltüntetése érdekében. A küldöttségnek megadták a szükséges felvilágosítást a talajvizet levezető csatornák elkészítésére irányuló akció megindításáról. Közölték a deputációval: hogyan nyújtsák be a kérvényt és mi módon szerezzék be a szükséges iratokat, amelyeket az összes érdekeltnek alá kell írni és a kamara eljár a földművelésügyi miniszteriumban a vízlecsapolás elrendelése érdekében. A

kamara vezetői kijelentették: készséggel összehívják az érdekelt birtokosokat, akiknek hozzáértő szakember fogja megmagyarázni a lecsapolás óriási gazdasági jelentőségét és ha a lecsapoláshoz valamennyien hozzájárulnak, úgy a kamara a terveket is elkészíti. Kétségtelen hogy ebben a fontos akcióban a birtokosok között egységes álláspont fog kialakulni és ezen az alapon a Mezőgazdasági Kamara rövid idő alatt sikerrel interveniálhat a miniszteriumban a háromezer holdas termőföld megmentése érdekében. Ha ez az üdvös akció befejeződik, akkor a Mezőgazdasági Kamara ennél nagyobb fontosságú hasonló eljárást indít meg az aradmegyei Lunkaság termőképességének fokozása érdekében. Mint ismeretes, a Lunkaságot az év legnagyobb részében talajvíz borítja és emiatt az átlagosnál is kevesebb annak a vidéknek a termése. Ha a belvizeket sikerül a modern technika eszközeivel eltüntetni, úgy, Aradmegye egyik legnagyobb gabonatermő vidékének értéke legalább ötven százalékkal emelkedik.

= Kedden autórverést tartanak az aradi pénzügyigazgatóságon. A második kerületi adófőnökség közlése szerint, kedden délután négy órakor, egy jókarban lévő, négyüléses, nyitott karosszériájú Fiat-gyártmányú autómobil árvereznek el, mert a tulajdonosa jelentékeny összegű adóval tartozik. Az autó a pénzügyigazgatóság városház felőli kapubejáratajánál megtekinthető.

= Az aradi Mezőgazdasági Kamara legújabb megállapítása az Aradmegyében várható termésről. Megemlékeztünk arról, hogy az aradi Mezőgazdasági Kamara vezetőségének egyik tagja szerint, Aradmegyében az idén jó buzatermés várható, ha elemi csapás nem éri a fejlődésnek indult vetést. Fontosnak tartottuk, hogy ma újból kérdést intézzünk a Mezőgazdasági Kamarához arról, vajon az utóbbi nyolc nap alatt változott-e a mezőgazdasági helyzet Aradmegyében. A kamarától erre vonatkozólag az alábbi felvilágosítást kaptuk: Sajnos, a növényzet fejlődését hátráltatta a hideg levegő és a tulsok nedvesség. Mostanig az egész évben nagyon ritkán láttuk a napot és ez a körülmény nem növeli a mezőgazdasági termények ellentálló képességét. A tengerire egyáltalán nem előnyös a hűvös és nedves időjárás. A buzavetésben még nem jelentkezett a rozsda, ha azonban az idő így marad, akkor a kevésbé ellentálló képességű buzában ismét rozsda képződik.

= Fontos megállapodások a román és a csehszlovák nemzeti bankok között. A kisantantnak az utóbbi napokban lefolyt nagyjelentőségű tanácskozásai alkalmából, a Román Nemzeti Bank és a csehszlovák nemzeti bank megbízottai Prágában tárgyalásokat folytattak, oly célból, hogy a két állam között a normális fizetési rendszert ismét bevezessék. Az Argus értesülése szerint, a két jegybank között erre nézve elvi megállapodások jöttek létre.

= Háromszáz millió lejért gabonaraktaikat építettek Constancában. Bucarestből jelentik: Pénteken értekezletet tartottak a közlekedésügyi minisztériumban, ahol elhatározták, hogy Constancában háromszáz millió lej költséggel néhány gabonarakta épített az állam.

= Megkezdődött Aradon az illeték egyenértékű adókiivetés. Az aradi pénzügyi palotának abban a helyiségében, amelyben ezelőtt a kerületi szeszmonopol hivatal volt, helyezkedett el az illetékügyosztály, amely tegnap óta az illeték egyenértékű adó kiivetésével foglalkozik. Ezt az adót a jogi személyek: Arad városa, az egyházak, erkölcsi testületek, a községek, a részvénytársaságok, stb. fizetik. Szombaton egész nap Aradváros illeték egyenértékű adójának megállapítása foglalta le az ügyosztályt, amely hétfőn tovább folytatja ezt a munkát.

Aláírták

a román-magyar clearing-egyezményt

Bucarestből jelentik: A kereskedelmi minisztériumban ma délután aláírták a román-magyar kereskedelmi clearing-egyezményt. Az egyezmény a két ország közötti áruforgalmat kompenzációs alapokon szabályozza. A szerződés értelmében annak érvénye a jövő hét péntekjén déli 12 órakor lép életbe.

= Kizárólag a földművelésügyi miniszter állítja ki a konverziós törvény második fejezetében előírt hivatalos bizonyítványt. Tudvalevően az áprilisban életbelépett negyedik konverziós törvény második fejezet (C. pont, ötödik bekezdése) alapján, bizonyítani kell a konverziót élvező földbirtokosnak a gazdaságában végzett investíciókat. Voicu Nitescu földművelésügyi miniszter most hivatalosan azt közli, hogy az ilyen bizonyítványt az egész országban egyedül ő adja ki. A bizonyítvány kiállítását előző helyszíni hatósági vizsgálatot tartanak. Akik a bizonyítványt kérik, azok folyamodványukban jelölik meg az investíció természetét, sorolják fel az épületeket az összes élőállatot és más gazdasági felszereléseket, amelyekről leltárt kell mellékelni a kérvényhez.

= Visszafizetés a városi nyugdíjasoknak. Aradváros nyugdíjasait bizonytalansággal tölti el a városvezetésnek az a határozata, amelyben elhatározta, hogy a városi nyugdíjasoknak április hó elsejéig visszamenőleg megtéríti az állami nyugdíjasokkal arányosított nyugdíjlevonásoknak javukra mutató differenciáját. A helyzet ugyanis az, hogy míg az állami nyugdíjasoknál mindössze 6 százalékkal csökkentették a nyugdíj-járandóságot, a városi nyugdíjasokét ennél nagyobb redukcióban részesítették. A városvezetés elhatározta, hogy a jövőben a városi nyugdíjasok járandóságait is csupán 6 százalékkal redukálja, míg az eddigi levonási többletet április hó elsejétől kezdődően visszamenőlegesen meg fogja téríteni a nyugdíjasainak.

= Hétezer adófelszólító levelet küldtek szét Aradon. Az új behajtási törvény alapján tudvalevően az állami adóhivatalok a késedelmes adófizetőket először levélileg szólítják fel az 1933-34. évi adó esedékes részletének kifizetésére. Az aradi három adókerületben ezideig körülbelül hétezer felszólító levelet küldtek az adózóknak, akik közül azonban kevesen reagáltak a felhívásra, holott a késedelem súlyos következményekkel jár. Az előző évi adóhátralékokra egymásután tüzik ki az árveréseket, amelyek közül azonban keveset tartanak meg, mert a felek részleteket fizetnek adótartozásukra. Akiknek tehát módjában áll, az felszólítás, illetve árverés kitűzése nélkül törlesszen adótartozására, mert a legcsekélyebb késedelem is drágán fizeti meg az adózó.

= Aradi birtokcsere. Köteles István és neje eladták a Strada Serban Voda 1. számú háza: 165.000 lejért Dehelean Victoriának. Őzevay Hannu Ferencné és társa eladták a Strada I. P. Deseanu 8. számú házat 180.000 lejért kisk. Őrs Lillynek. Barna Milcsi eladta a Strada S. Raicu 91. számú házat 59.500 lejért Deresty Gyulának, Talpai József és neje eladták a Strada Cornel Leucunia 62. számú házat 26.000 lejért Marik Kálmánnak. Holczér Jenőné eladta a Bulevardul Carol I. 18. számú 142 négyszögöles telkét 50.000 lejért Deutsch Szigárdi nének, Carpinisan Romulus eladta az övartéri 221 négyszögöles telkét 10.000 lejért Klemens Henrik és nejének, Holländer Emil eladta a Strada Viilor 1. számú 120 négyszögöles telkét 17.000 lejért Várkonyi Antal és nejének, Verisán Péter eladott a Bittó-dűllőben 5 hold szántót 37.000 lejért Verisan Tima és nejének, Tortolea Constantin eladta a Libásdűllőbeni házat 70.000 lejért Schneider József nének.

